

Osea - Comentarii Jean Koechlin

Profeția lui Osea, contemporan cu Isaia, ne poartă în perioada cărții 2 Împărați, înainte de strămutări. Ea se adresează mai ales celor zece seminții (numite adesea Efraim, după numele celei aflate în capul șirului), care s-au cufundat în idolatrie mai repede decât Iuda. Întinat prin idoli săi, necredincios legământului cu Dumnezeuul său, Israel este reprezentat prin femeia necurată pe care profetul este invitat s-o ia de soție. Înseși numele copiilor săi exprimă condamnarea (comp. cu Isaia 8.1-4; precizăm că, în aceste capitole, verbele „a curvi”, „a se prostitua” sau expresia „a comite adulter” semnifică părăsirea lui Dumnezeu și alipirea de idoli). Israel însuși a rupt relațiile care-l uneau cu Domnul. Totuși, versetul 10, citat de Pavel în Epistola către Romani, ne arată că fărâdelegea lui Israel a avut o consecință neașteptată și minunată: credincioșii, „nu numai dintre iudei, ci și dintre națiuni”, sunt numiți de atunci „fii ai Dumnezeuului celui viu” (Romani 9.24-26). Dumnezeuul acesta viu devine Tată. Sentința „Lo-Ami” pronunțată asupra Israelului vinovat a fost urmată de chemarea unui popor ceresc, o familie, care se bucură cu Dumnezeuul său și Tată de o legătură indisolubilă, căreia nici chiar păcatele noastre nu-i pot aduce vreo atingere (1 Petru 2.10).

Cauza lui Israel nu se poate apăra (v. 2; comp. cu Isaia 1.18)! După un rechizitoriu cutremurător, Dumnezeu pronunță pedeapsa pentru infidelitatea acestui popor: „de aceea, iată, îți voi îngădi calea...” (v. 6) ... „de aceea Îmi voi lua înapoi grâul...” (v. 9). „De aceea...” și ne-am putea aștepta la o pedeapsă încă și mai severă. Dar ce anunță versetul 14?: „De aceea, iată, o voi ademeni și o voi duce în pustie și voi vorbi inimii ei”. Neasemuit har al lui Dumnezeu! Păcatul alor Săi îi dă Domnului ocazia de a-și dezvălui mila infinită. În loc să alunge „soția” nerecunoscătoare și vinovată, El o ia de mână și, singur cu ea, îi vorbește într-un fel care să-i atingă inima. Dar de ce este menționată aici această sinistră vale a Acorului? Nu ne vorbește ea despre păcatul lui Acan și despre dezastruoasele sale consecințe? (Iosua 7.26). Iată însă că tocmai pe aceasta o alege Dumnezeu pentru a o face, de acum, „o ușă a speranței” (comp. cu Isaia 65.10). Din punct de vedere moral, și pentru noi este la fel. Valea tulburării, locul unde avem de-a face cu Dumnezeu în chestiunea greșelilor noastre din trecut, devine „o ușă a speranței”. Astfel, Dumnezeu ne arată că bucuria comuniunii cu El are obligatoriu ca punct de plecare mărturisirea păcatelor noastre.

Într-un stil abrupt, specific profetului, descrierea stării tragice a lui Israel alternează cu promisiunile restaurării fără relații intermediare (v. 18-23). Harul lui Dumnezeu va stabili noi legături cu poporul Său, care nu-l va mai fi rob, precum această femeie cumpărată (cap. 3.2), nici nu l se va mai adresa folosind apelativul „Stăpânul meu”, ci: „Soțul meu” (cap. 2.16). „Te voi logodi cu Mine”, repetă Domnul de trei ori, ca pentru a-și pecetlui angajamentul (v. 19, 20). În același fel în care o face inelul de pe degetul unei tinere logodnice, această promisiune ar fi trebuit să vorbească inimii sărmanului popor, să-l provoace la a-și păstra cu gelozie afecțiunile pentru Domnul (comp. cu Ieremia 2.2). Prin analogie, ne gândim la Biserică, care ar fi trebuit să fie în întregime pentru Hristos. „V-am logodit cu un singur bărbat”, le spune Pavel corintenilor (2 Corinteni 11.2), dezvăluind, de asemenea, în Efeseni 5.25-27 ceea ce Isus a făcut, ceea ce El face și ceea ce va face pentru Adunare. Scurta profeție din capitolul 3 descrie într-un mod izbitor starea actuală a copiilor lui Israel: ei nu au nici împărat, nici cultul închinării, fie că este vorba de închinarea în fața idoloilor, fie de cea înaintea Domnului (v. 4). Casa lui Israel este neocupată, măturată și împodobită, gata pentru împlinirea cuvintelor din Matei 12.45. Însă după aceasta va urma pocăința sa și restabilirea sa în binecuvântarea divină, prin bunătatea Domnului (v. 5).

Versetele 1 și 2 ne amintesc de Romani 3.9-19, pasaj care-i are în vedere nu numai pe evrei, ci pe toți oamenii. Israel însă, ca depozitar al oracolelor lui Dumnezeu, este cu atât mai responsabil, cu cât respinge cunoștința de bunăvoie și uită legea (v. 6; Romani 3.2). S-au alipit de idoli, „departe de Dumnezeuul lor” (sf. v. 12). Creștini, nu este această ultimă expresie un avertisment solemn și pentru noi, cei asaltați de o sumedenie de modalități și totodată de ocazii (fiecare le poate identifica pe ale lui) de a ne sustrage din fața autorității pe care Domnul trebuie s-o aibă în viața noastră? Care va fi de astă dată pedeapsa nefericitului popor? Cea mai cutremurătoare cu putință: abandonarea. Starea sa este incurabilă, fără speranță. Dumnezeu renunță la a-l mai ține pentru Sine și declară: „Voi uita și Eu pe fiii tăi” (v. 6); „Nu voi pedepsi pe fiicele voastre...” (v. 14); „Efraim s-a alipit de idoli: lăsați-l” (v. 17). Acest înspăimântător tablou al corupției celor zece seminții ar fi trebuit să fie în tot acest timp un avertisment pentru Iuda. Ghilgalul și Betelul (casa lui Dumnezeu), sedii ale promisiunilor și ale binecuvântărilor pe parcursul întregii istorii a lui Israel, au devenit centre ale nelegiuirii, capitale ale religiei profane. Domnul îl îndeamnă în mod solemn pe Iuda să nu se suie acolo (v. 15).

Profetul li se adresează într-un fel cu totul special mai-marilor lui Israel: „preoților!”, „casă a împăratului!”. Aceștia însă, care ar fi trebuit să fie un exemplu pentru popor, le-au devenit o cursă (v. 1), iar rezultatul este catastrofal: „și ei s-au cufundat în stricăciunea necredinței” (v. 2). În cap. 4.15, Domnul îl implorase pe Iuda să nu-l imite pe Efraim. În zadar! Imediat după ce a fost anunțată căderea lui Israel, versetul 5 adaugă: „chiar și Iuda va cădea cu ei”. Câtă inconsecvență și mândrie la acești nefericiți israeliți! (v. 5). „Faptele lor nu-i lasă să se întoarcă la Dumnezeuul lor” (v. 4). Și, ca și cum n-ar fi fost nimic ce făcuseră, ei se apropie de Domnul cu jertfe. Dar nu-L găsesc (v. 6), pentru că este o ofensă adusă lui Dumnezeu să pretinzi să împlinești un serviciu religios fără să fii mai întâi în regulă cu El în privința păcatelor. Efraim își descoperă boala (v. 13). În loc să se adreseze însă Marelui Medic, recunoscându-se vinovat (v. 15), el se întoarce spre Asiria, către împăratul lareb. Așa fac mulți oameni: când conștiința nu le dă pace, în loc să se smerească înaintea lui Dumnezeu, caută ajutor și distracție într-o lume care nu-i poate vindeca.

Osea tocmai enunțase ceea ce așteaptă Dumnezeu pentru a-l vindeca pe Israel: „până își vor recunoaște vina” (cap. 5.15). Nu este deci impresionant să-l vedem pe profet cum, imediat după aceasta, își ia într-un fel poporul de mână și-i spune: „Veniți, să ne întoarcem la Domnul...”? Cel ce a lovit ne va lega rănilor. Un păstor explica cum a fost nevoit să rupă el însuși piciorul unei oi neascultătoare, pentru a o face dependentă de el și pentru a și-o atașa prin îngrijirile sale. Versetul 4 redă în mare starea morală a poporului ... și, din nefericire, a multor creștini. Câți nu au avut o convertire plină de promisiuni și totuși către ei se poate îndrepta acum această mustrare: „Bunătatea voastră este ca ... roua care trece curând” (v. 4; Apocalipsa 2.4)! Fie ca, în pofida contactelor aducătoare de uscăciune cu această lume, Domnul să păstreze în inimile noastre prospețimea afecțiunilor pentru El! În zadar aduceau Efraim și Iuda animale pentru jertfe (cap. 5.6)! Domnul le răspunde: „Bunătatea Îmi place, nu jertfa” (v. 6, pe care Domnul îl citează în două rânduri fariseilor: Matei 9.13; 12.7). Dragostea pentru Hristos, însoțită de dragostea care decurge din aceasta, cea pentru aproapele, este singurul considerent pentru care Dumnezeu recunoaște la cineva o slujire, oricare-ar fi (1 Corinteni 13.1-3).

„Am vrut să vindec pe Israel...” (v. 1). „Voiam să-i răscumpăr” (v. 13). Acesta este gândul lui Dumnezeu! Și la fel este și cu privire la tine, prieten încă neconvertit, însă este nevoie ca dorința ta să răspundă intenției Sale (Ioan 5.6). „Am vrut să-i adun pe copiii tăi” – Se va adresa Isus, mai târziu, Ierusalimului; iar răspunsul a fost: „...și n-ai vrut” (Luca 13.34). Am putut observa deja starea morală deplorabilă a lui Israel, sub trăsăturile unei femei adultere (cap. 2) și ale unei juncane îndărătnice (cap. 4.16). Aici el este comparat, succesiv, cu o masă de aluat dospit (v. 4), cu o turtă neîntoarsă (v. 8), cu o porumbiță proastă (v. 11), cu un arc înșelător (v. 16). Pe un ton ironic, Domnul stigmatizează deopotrivă orgoliul și lipsa lor de inteligență. Amestecul cu străinii a avut ca efect irosirea puterilor lui Efraim. „Perii albi” (v. 9) sunt semnul energiei scăzute... „Și el nu știe”. În ce ne privește, să fim bine lămurii că a fraterniza cu lumea, indiferent sub ce formă, înseamnă pierderea comuniunii cu Domnul; și, odată cu aceasta, fără să-și dea seama, creștinul este depozat de întreaga energie spirituală. Exemplul lui Samson confirmă acest adevăr în modul cel mai solemn (citiți Judecători 16.19,20).

Anunțate cu trâmbița, judecățile vor cădea asupra poporului vinovat (comp. cu Matei 24.28,31; Apocalipsa 8.6...). Acesta va riposta cu îndârjire: „Dumnezeul meu, noi Te cunoaștem, noi, Israel...” (v. 2), însă protestul pe care ei îl aduc va atrage un răspuns neiertător: „Vă spun: nu vă cunosc” (Luca 13.27). Matei 7.21 îi citează pe acești falși creștini care strigă: „Doamne, Doamne!”, fără să fi fost însă vreodată interesați de voința divină, iar versetele 2-4 subliniază tocmai această contradicție dintre expresia rostită cu buzele, „Dumnezeul meu”, și spiritul de totală independență manifestat de popor. Chiar dacă odinioară Dumnezeu era Cel care desemna împărații și poruncile cu privire la închinare, Israel își alesese singur căpeteniile și pusese de capul lui bazele unei religii idolatre (v. 4,5,11; 1 Împărați 12.20,28-33). Astăzi, în creștinătate, fiecare crede că poate decide singur în ce fel va aduce închinarea, astfel că în grupurile sectare și în biserici întâlnim atâtea modalități de închinare, cât să fie satisfăcute toate felurile de a privi. Fiii lui Israel vor fi „ca un vas în care nu-ți găsești plăcerea” (v. 8; Isaia 30.14). „Domnul nu găsește plăcere în ele” (v. 13). În ce ne privește, de am putea fi, oricare dintre noi, „un vas spre onoare, sfințit, folositor Stăpânului, pregătit pentru orice lucrare bună”! Și să nu uităm de obligațiile pe care le are „oricine rostește Numele Domnului” (2 Timotei 2.19-22)!

Evenimentele istorice care corespund acestor profeții sunt relateate în capitolele 15.8-17.18 din cartea 2 Împărați. Cei din urmă împărați ai lui Israel au considerat ca fiind o politică înțeleaptă aceea de a se sprijini alternativ pe Egipt și pe Asiria (v. 3; comp. cu capitolul 7.11,12 și cu 2 Împărați 17.4), însă tocmai acestea le-a adus pieirea. La rândul lor, cei scăpați din Ierusalim și din Iuda caută să se refugieze în Egipt (la Nof, sau Mof) mai degrabă decât să rămână în „țara Domnului”, cum fuseseră îndemnați de Ieremia (v. 6; Ieremia 42.10,19). Nu suntem oare și noi asemenea lor? De câte ori nu ni se întâmplă și nouă ca, izbindu-ne de câte o greutate, să căutăm ajutor mai degrabă la oameni decât la Domnul (Psalmul 60.11)? Efraim trebuia să fie lipsit de fii, să rămână steril și fără roade pentru Dumnezeu, asemenea smochinului pe care l-a blestemat Domnul (v. 16; Marcu 11.12-14). Această profeție se împlinește prin risipirea actuală a celor zece seminții, până la restabilirea lor pentru împărăția milenială. Cât despre iudeii propriu-ziși (Iuda și Beniamin), soarta lor, de la respingerea lui Mesia, este de a fi „rătăcitori printre națiuni” (v. 17; Deuteronom 28.64,65). Necunoscând timpul „cercetării” lor în har (Luca 19.44 sf.), ei trebuie să fie cercetați prin judecată (v. 7).

„Pâinea lor va fi pentru sufletul lor”, constata versetul 4 din capitolul 9. „Israel ... aduce rod pentru sine”, reia acum versetul 1. Este ocazia de a ne pune și noi întrebări, pe de o parte în ce fel punem în slujbă ceea ce ne-a încredințat Domnul, putere, inteligență, memorie, locuință, bunuri materiale, iar pe de altă parte, dacă slujba în care le punem este pentru Domnul sau, mai degrabă, pentru satisfacerea poftelor personale. Pe un ton sarcastic, versetele 5-8 comentează dispariția vițelului de aur de la Betel, tremurul preoților idolatri și al poporului, apoi distrugerea Samariei și sfârșitul celui din urmă împărat al ei, care poartă tot numele de Osea, ca și profetul. Găsim aici însă, în plus, o aluzie la durerea fără precedent a lui Israel la traversarea necazului final. Domnul, mergând la cruce, va cita sfârșitul versetului 8 fiicelor Ierusalimului (Luca 23.30). „Vin zile...” „Ah! – scria cineva – nu mai era timp de semănat din nou în dreptate, pentru a secera potrivit cu îndurarea, de desțelenit un nou teren, de reînceput viața, produs al unei nașteri din nou?...» Acest verset 12 se adresează în mod solemn tuturor acelor care amână pentru mai târziu chestiunea mântuirii lor: „Este timpul să căutați pe Domnul”. Mâine poate nu-L veți mai găsi (citiți Isaia 55.6,7).

Versetul 1 este citat în Matei 2.15, cu ocazia călătoriei în Egipt a Copilașului Isus. Israel fiind în întregime cu defect, Dumnezeu îl înlocuiește cu Fiul Său (comp. cu Isaia 49.3). Cu El va reîncepe istoria poporului, dar, de astă dată, în întregime spre gloria lui Dumnezeu. După ce îl desemnase astfel în mod misterios pe Acela care va împlini gândurile Sale de har și de mântuire, Dumnezeu își poate lăsa inima să vorbească deschis. Pedeapsa pe care a fost obligat s-o exercite fusese cu mult mai dureroasă pentru El însuși decât pentru popor. Este emoționantă compasiunea Sa de Tată pentru copilul răzvrătit. El amintește cum îl învățase pe Efraim să meargă, luându-l în brațe, dându-i cu blândețe să mănânce (v. 4; cap. 2.8). Îl eliberase din robie și îl legase de El însuși, cu legături de dragoste însă. Ce trist este să-l vedem pe Efraim înconștient și de ruina lui morală (cap. 7.9) și de atenția dragostei divine! „N-au cunoscut că Eu îi vindecam” (v. 3). Prietene, tu cel care de curând sau poate cu ceva timp în urmă te-ai îndepărtat de Domnul, să știi că din chiar acel moment El Se ocupă de tine să te restabilească. Îndurarea Sa întâmpină mizeria ta. Nu te impresionează aceasta? Lasă-te atras, adus de corzile dragostei Sale.

Efraim se află în aceeași stare în care va fi mai târziu adunarea din Laodicea. Pronunță cu satisfacție aceleași cuvinte: „Am ajuns bogat...” (v. 8; Apocalipsa 3.17). Însă nu la prosperitatea exterioară privește Dumnezeu. Din punct de vedere moral, acest popor este nefericit, mizerabil, sărac, orb și gol, cum este astăzi pentru Dumnezeu creștinătatea de nume. Prin minciună, prin înșelăciune, prin mondenitate și prin încrederea în om, Efraim a făcut tot posibilul să provoace mânia Domnului, care-i va răsplăti ocara (v. 14; Deuteronom 28.37). Totuși, pentru a arăta că drumul pocăinței este încă deschis, Dumnezeu Se folosește de istoria lui Iacov, a celui care fusese un înșelător de mare precizie, subminatorul fratelui său. Patriarhul însă l-a întâlnit într-o zi pe Dumnezeu la Peniel, a luptat cu El și a ieșit învingător, nu prin „putere”, ci prin lacrimi și rugăminți stăruitoare. Mai târziu, la Betel, după ce și-a curățat casa, a învățat să-L cunoască sub numele de Dumnezeu Atotputernic (Geneza 32.24...; 35). A strigat către Domnul, s-a smerit, a înlăturat dumnezeii străini – iată ceea ce a făcut Iacov, ceea ce nu a făcut Efraim și ceea ce noi nu avem voie să neglijăm. De asemeni, să luăm fiecare personal versetul 6: „Iar tu, întoarce-te la Dumnezeul tău! Păzește îndurarea și judecata și așteaptă pe Dumnezeul tău neîncetat!” (comp. cu Isaia 31.6).

«Nimic nu este mai emoționant în gura lui Dumnezeu ca acest amestec dintre reproșuri și tandrețe și apeluri pentru întoarcerea la momente mai fericite. Totul a fost însă în zadar; Dumnezeu a trebuit să judece și să recurgă la harul Său suveran, care-l va aduce pe Israel la pocăință și înapoi la El» (J.N.D.). „Nu este Salvator în afară de Mine” (v. 4), spune Domnul. Efraim va trebui să se convingă de aceasta după ce așteptase zadarnic eliberarea prin mâna împăraților și a judecătorilor săi (v. 10). „În nimeni altul nu este mântuire”, confirmă Fapte 4.12, vorbind de Numele lui Isus. Dumnezeu Și-a cunoscut poporul în pustie. Israel mergea atunci după El într-un pământ nesemănat (v. 5; Ieremia

2.2); atâta vreme cât nu avea decât pe Dumnezeu și nisipul, era nevoit să conteze pe Domnul pentru fiecare pas. În schimb, prosperitatea și îndestularea vor contribui mai târziu la îndepărtarea lui vinovată (v. 6; Deuteronom 32.15,18). În mod trist, așa este adesea și în viața creștinului: când gândește că nu mai este nevoit să se bazeze pe Domnul pentru necesitățile de fiecare zi, este în pericol să se mândrească și să-L uite pe Dumnezeu de care depinde. Găsim în 1 Corinteni 15.55 ecoul strigătelor de biruință din versetul 14. Pornind de la emoționanta promisiune cu privire la eliberarea finală a lui Israel, Duhul ne înalță privirile spre înviere și spre Acela care a învins moartea.

Ca o concluzie a lungii dezbateri dintre Domnul și poporul Său găsim angajat acest minunat dialog. Duhul îi dictează lui Israel cuvintele pocăinței: versetele 2 și 3. Dumnezeu, care este atent la cea dintâi mișcare de întoarcere (comp. cu Luca 15.20), promite numaidecât: „Voi vindeca necredința lor” (v. 4). Părăsirea Domnului este, în adevăr, cea mai gravă boală: ea atinge sufletul. „Îi voi iubi nestingherit”, adaugă Domnul. Afecțiunile Sale se vor putea atunci exprima, fără piedică, prin cele mai bogate binecuvântări (v. 5-7). Și cum va răspunde Efraim la acestea? Rupând orice relație cu idolii (v. 8). Dragostea Dumnezeului său îi va fi de ajuns de atunci înainte. Este Isus în același fel și pentru noi? «El vrea să-L iubim cu o inimă neîmpărțită și neabătută, iar aceasta pentru că întâi de toate El însuși este neclintit în iubirea față de noi» – este tema unui imn creștin. Iar dacă vom rămâne în dragostea Lui, El va găsi plăcere să aducă roade prin intermediul nostru (v. 8b; Ioan 15.8-10). Așa se încheie această profeție a lui Osea, al cărui nume era o promisiune, de vreme ce semnifică eliberare. Dacă ne-am putut recunoaște mai mult decât o dată sub trăsăturile lui Efraim, să luăm pentru noi și serioasele avertismentele pe care el le primește. „Cine este înțelept?...” Oare nu acela care, în orice vreme, înțelege gândurile lui Dumnezeu și merge pe căile Lui (v. 9)?

clickbible.org